

Welkom en openingswoord

We zijn hier aanwezig in de naam van + de Vader, de Zoon, de heilige Geest. Amen.

Van harte welkom in deze viering, het begin van de herfstmaand. Het zijn ook de laatste weken van het kerkelijk jaar. Vorige week zondag was in onze kerk de Allerzielenviering, waarin we onze overledenen hebben herdacht. Een viering waarin veel warmte, troost en verbinding werd gevoeld. Misschien hebt u afgelopen donderdag, 2 november, nogmaals een gedenkaarsje gebrand. De dag ervoor, 1 november, was het Allerheiligen. Een dag waar we wat moeilijker vorm aan kunnen geven. Als je het hebt over heiligheid, dan gaat het over menselijkheid, barmhartigheid, ruimte maken voor God die adem geeft en gaande houdt. Niet over het hoogste woord of de beste plaats. Niet over verheven zijn boven anderen. Het gaat om de binnenkant en niet om de buitenkant van de mens.

Maken we het een moment stil in onszelf, hier, waar we ons even terugtrekken uit de buitenwereld en inkeren in onze binnenwereld. En vragen we daarna God om ontferming.

Overweging *Maleachi 1,14b-2,2b.8-10; Matteus 23, 1-12*

Herkent u dat, dat er iets gebeurt, en dat je even niet goed weet wat te doen of zeggen? En voor je het weet, heb je iets gedaan of misschien nagelaten, waar je zelf, van binnen, niet zo tevreden over bent. Ik denk bijv. aan een situatie waarin je uiteindelijk niet voor iemand opkomt, of waarin je voor de makkelijkste weg kiest, of een verantwoordelijkheid uit de weg gaat, of waarin je iets of iemand of jezelf te weinig aandacht geeft. Je uiterlijke gedrag komt dan niet overeen met een innerlijke stem. In de evangeliëlezing van Matteus van vandaag horen we ook over uiterlijk gedrag. En als we goed lezen en proberen te begrijpen, gaat het over uiterlijk én het innerlijk.

Jezus is met zijn leerlingen in de tempel, in Jeruzalem, omringd door farizeeën en schriftgeleerden. Zij hebben de taak om de wet van de Thora, de Wet van Mozes, uit te leggen. Talloze regels, richtingwijzers, geboden voor het dagelijks leven en samenleven (613). Het betreft veel levensgebieden: over God eren, offeren, huwelijk, relaties, reinheid, werken en rusten, seizoenen en landbouw, rechtspraak, regels voor priesters, werkgevers en werknemers, en zo meer.

Wat opvalt is dat Jezus de autoriteit van de farizeeën niet ter discussie stelt. 'Doet en onderhoudt alles wat de Farizeeën u zeggen'. Maar, zegt hij: 'handel niet zoals hen. Ze zijn van Gods weg afgeweken'. Net zoals we dat hoorden in de profeet Maleachi over de priesters die nalatig waren, en daardoor Gods verbond schonden.

De farizeeën lopen te pronken met hun uiterlijk, met hun brede gebedsriemen, die gedragen worden om de bovenarm (dicht bij het hart), om het hoofd (dicht bij de ziel) en om de hand (teken van kracht). De brede riemen, vooral om te laten zien hoe belangrijk ze zijn. Maar innerlijk zijn ze niet bij de Wet. Telkens zijn ze streng en hard voor een ander, maar toegeeflijk voor zichzelf. Ze willen gezien en bewierookt worden, poetsen hun ego op, maar kijken neer op de ander. Dat is niet is wat God van je vraagt. Zo moet het niet, zegt Jezus ons.

We hebben allemaal wel beelden en voorbeelden waar het vooral gaat om gezien worden, macht uitoefenen. Waar het om rijkdom en gewin gaat over de hoofden van anderen. En we hebben zelf waarschijnlijk ook wel iets van een farizeeër in ons. Die aandacht voor de buitenkant, het uiterlijke, goed voor jezelf zorgen en je laten zien (zeggen we wel). Dat geeft ook kansen in het leven en zelfvertrouwen.

Wat is die innerlijke beweging, waar gaat het dan om? Je zou jezelf hierbij de vraag kunnen stellen: voor wie of wat dat op mijn weg komt, zet ik mijn leven even stop? Sommige mensen kunnen daarin heel ver gaan, denk aan mensenrechtenactivisten als Malala (in Pakistan), die veel op het spel zet voor het recht op onderwijs voor meisjes. Of recent nobelprijswinnaar Narges Mohammadi (in Iran) die haar leven laat stopzetten in gevangenschap, voor de vrijheid en gelijkheid van meisjes en vrouwen. Maar ook wij kunnen onszelf die vraag stellen. En zo groot en allesoverheersend als bij deze twee vrouwen hoeft het niet te zijn. Voor wie of wat, dat op mijn weg komt, zet ik mijn leven even stop? Zet ik mijn eigen behoeften, plannen, wensen, die zo dringend en belangrijk lijken, even stil?

Het gaat niet om de uiterlijkheden, om de buitenkant. Het gaat er niet om hoe belangrijk of hooggeplaatst je bent. Het gaat om je openstellen voor andere waarden. Leven vanuit je binnenkant. De kant van nederigheid. Van liefde. Van innerlijk bewogen zijn. Het leven door God aan ons toevertrouwd in goedheid dienen. Jezus zegt: 'Laat u geen rabbi noemen, laat u geen meester noemen. Gij zijt alle broeders en zusters en gij hebt maar één Vader, de hemelse'.

Cecile Kuijpers

05/11/2023